TRIBUNAL GHALL-INVESTIGAZZJONI TA` INGUSTIZZJI

IMHALLEF

ONOR. C. FARRUGIA SACCO B.A., LL.D.

Rikors Numru: 1147/97

Horace Ebejer

vs

Korporazzjoni TeleMalta u b' digriet tas-17 ta' Frar 2000 giet korretta ghal Maltacom p.l.c. bhala successur tal-istess

Illum 18 ta' Gunju, 2002.

It-Tribunal,

RIKORS:

Ra r-rikors li bih ir-rikorrent wara li ppremetta illi bejn id-9 ta' Mejju, 1987 u l-15 ta' Mejju, 1995, u b'mod aktar preciz fi jew ghall-habta ta' Gunju 1990, huwa sofra ingustizzja meta saret jew inghatat, bi pregudizzju ghall-istess rikorrent, distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita u dan billi r-rikorrenti gie mcahhad milli jinghata promozzjoni ghall-grad ta' Technician

III, meta kellu l-esperjenza, il-kwalifiki u l-kwalitajiet kollha necessarji sabiex jinghata din il-promozzjoni;

Illi l-fatti tal-kaz kienu fil-qosor kif gej: Ir-rikorrent gie impjegat mal-Korporazzjoni intimata fis-sena 1980, bhala apprentist, fejn wara tliet snin huwa nghata l-"Journeymen's Certificate" u ha l-grad ta' Technician I. Fl-ewwel ta' Ottubru tas-sena 1986 huwa nghata l-grad ta' Technician II. Huwa attenda ghal diversi korsijiet kemm lokalment u kif ukoll barra minn Malta u dan kemm qabel u kif ukoll wara l-interview tal-promozzjonijiet in kwistjoni. Huwa applika ghall-promozzjoni ta' Technician III f' Lulju tas-sena 1989. Wara li gie soggett ghal process ta' ezaminazzjoni li, kif ser jirrizulta waqt is-smigh tal-kawza, kien process mill-iktar irregolari, inkonsistenti u diskriminatorju, huwa ma nghatax il-promozzjoni li ghaliha huwa applika, nonostante illi huwa kellu l-hila u l-kwalifiki necessarji sabiex jinghata dan il-grad. Minflok din il-promozzjoni inghatat lil persuni ohra li ma kellhomx il-hila, l-esperjenza u sahansitra anke l-grad li kellu r-rikorrent.

Illi huwa kien bi hsiebu jgib sabiex isostni l-ilment tieghu lix-xhieda murija fl-elenku li jindika ghar-rigward ta' kull xhud dawk il-fatti li r-rikorrent kien bi hsiebu jgib prova dwarhom bix-xhieda taghhom;

Ghaldaqstant ir-rikorrent talab lil dan it-Tribunal li jisma' u jiddeciedi dwar dan l-ilment skond l-Att ta' l-1997 dwar it-

Tribunal ghall-Investigazzjoni ta' Ingustizzji u jinghata rimedju billi jigi ordnat:

1) Illi r-rikorrent jinghata l-promozzjoni ta' Technician III u s-seniority rispettiva tal-grad fih promoss b'sehh mid-data li minnha kienu ntizi li jkunu applikabbli l-imsemmija promozzjonijiet u konsegwentement jigi aggustat l-grad u/jew l-iskala prezenti tieghu;

2) Illi jigi mhallas lir-rikorrent dik is-somma li dan it-Tribunal joghgbu jillikwida, liema somma tirrapprezenta d-differenza fl-ammont ta' dhul bhala income u beneficcji ohra li huwa ma hax u danni ohra minnu sofferti minhabba tali ingustizzja;

3) Jew inkella jekk dawn it-talbiet ma jistghux jintlaqghu, li jigi ordnat li jithallas lir-rikorrent kumpens f' ammont ta' hamest elef lira (LM 5000.00) jew somma ohra li dan it-Tribunal joghgbu jiffissa.

Ra l-elenku tax-xhieda tar-rikorrent.

ECCEZZJONIJIET:

Ra r-risposta tas-socjeta` intimata li eccepiet:

1) Illi l-korporazzjoni cahdet li ghamlet xi ingustizzja b' rizultat ta' xi distinzjoni, eskluzjoni jew preferenza indebita mar-rikorrent jew li cahditu minn promozzjoni li kien haqqu.

2) Illi s-sejha ghall-applikazzjonijiet ghall-grad ta' Telecom Technician III kient harget fit-23 ta' Gunju 1989. Ir-rikorrent kien applika pero` ma kkwalifikax.

3) Illi minn massimu ta' 100 marka ir-rikorrent gab biss 31 marka. Dawn kienu mqassmin hekk: 5 marki minn 30 marka ghas-snin ta' servizz; 2 marki minn 20 marka ta' l-esperjenza; 5 marki minn 15-il marka tal-kwalifiki; 10 minn 20 marka ghar-risposta fuq mistoqsija teknika; 7 marki minn 10 marki ghal Taghrif Generali u 3 minn 5 marki ghal personalita`. Jidher car li r-rikorrent baqa' lura fil-marki fuq il-kriterji oggettivi wkoll.

4) Illi dwar l-allegazzjoni li gew promossi nies b' inqas kwalifiki mir-rikorrent, il-korporazzjoni rrizervat li twiegeb u tressaq ix-xhieda meta tigi kjarifikata din l-allegazzjoni u jinghataw l-ismijiet tal-persuni li dwarhom qed issir l-allegazzjoni. Pero` ghandu jigi rilevat illi l-kwalifiki kienu biss wiehed minn sitt kriterji ta' l-ghazla u kienu jgorru maghhom 15-il marka minn 100.

5) Ghaldaqstant il-korporazzjoni talbet li dan it-Tribunal joghgbu jichad it-talba tar-rikorrent. Bl-ispejjez kontra tieghu.

Ra l-lista tax-xhieda tas-socjeta` intimata.

Ra l-atti kollha tal-kawza.

Sema' lix-xhieda bil-gurament.

Sema' l-abili difensuri.

PROVI:

Ikkunsidra

Illi r-rikorrentipprezenta affidavit u fih semma l-kwalifiki li kellu. Hu semma li waqt it-tliet snin apprentistat kien jaghmel xoghol ta' prattika f' diversi sezzjonijiet. Huwa ottjena l-journeyman certificate. Beda mal-korporazzjoni bhala Telecom Technician I fejn kien jaghmel xoghol fuq l-exchange. Fl-1986 gie promoss ghall-grad ta' Power Electrician. Fl-1989 gie maghzul biex jattendi kors fi Franza fuq is-sistemi tal-Power. Fl-1989 hargu l-applikazzjonijiet ghall-grad ta' TTIII huwa applika u elenka l-ilmenti tieghu fir-rigward ta' diversi punteggi li inghata ghall-diversi kriterji. Semma wkoll xi persuni li nghataw il-grad sahansitra kien hemm min qabez gradi meta kellhom inqas kwalifiki u esperjenza minnu.

Ir-rikorrent in kontro ezami qal li l-impjieg mat-Telemalta beda propjament fl-1983. Hu kien fl-istess sezzjoni mill-1983 sa l-1987 fejn kien hemm xogholijiet ta' hafna responsabbilta`. Hass li ma giex promoss minhabba l-kulur politiku tieghu. Ilmenta mill-marki li ottjena specjalment ghall-mistoqsija teknika.

Xehed Patrick Theuma bhala Technical Executive. Ghall-habta ta' l-1989 ir-rikorrent kien jahdem tahtu. Qal li r-rikorrent kien jaghmel xoghol fuq generators u x-xoghol tieghu kien jikompara

ma dak ta' TTIII u anzi xoghol ukoll oghla minn dan il-grad. Qal li r-rikorrent kien fdat fuq ix-xoghol, dejjem ghamel xoghlu sew u li ma kienx hemm l-ebda rapporti negattivi fil-konfront tieghu. Jaf li r-rikorrent kellu certifikat tar-Radio and Tv, journeyman certificate u l-apprentistat. Huwa qal li fil-fatt ra c-certifikati tar-rikorrent.

Xehed <u>Albert Balzan</u> li kien membru fil-bord ta' l-1990 ghall-promozzjonijiet fosthom ghall-TTIII. Fil-bord kien hemm ukoll Godwin Ellul u Charles Zammit. Qal li l-procedura li mxew biha waqt l-interview li gew allokati l-marki ghall-diversi kriterji qabel l-interview imbaghad gew maghduda l-marki li ottjenew il-kandidati. Qal li l-membri tal-bord kienu appuntati minn Anthony Debono li kien il-General Manager dak iz-zmien. Is-Sur Muscat Segretarju Parlamentari responsabbli mill-Maltacom dak iz-zmien kien qalilhom kif ghandhom jiehdu hsieb il-process. Qal li kien sar accenn fir-rigward ta' xi persuni partikolari biex jiehdu hsieb il-wiehed jew lil iehor. Qal ukoll li l-marki gew allokati skond ir-risposti li nghataw waqt l-interview. Huwa qal li jiftakar li l-isem ta' Raymond Spiteri kien gie msemmi minn naha tal-Ministeru kif ukoll Nikol Saliba min-naha tal-General Workers Union. Mir-rizultati jirrizulta li dawn il-persuni fil-fatt hadu l-promozzjoni. Qal ukoll li kien hemm ismijiet ohra li gew imsemmija lilhom izda li ma hadux il-promozzjoni.

Xehed <u>David Buttigieg</u> li esebixxa ir-rapport tal-bord ta' l-ghazla ghal Telecom Technician III bil-kriterji stabbiliti mill-bord, bl-

ordni tal-mertu u bil-marki li gew ottjenuti mill-kandidati. Xehed dwar il-progression ta' xoghol ta' diversi impjegati.

Illi saret referenza ghas-sentenza moghtija fis-6 ta' Novembru 2001 fir-rikors numru 1108/97 fl-ismijiet Joseph Mallia vs Chairman Maltacom p.l.c. fejn it-Tribunal qal:

Allokazzjoni Generali ta' Marki:

Dan it-Tribunal jinsab spiss affaccjat bil-problema tal-allokazzjoni tal-marki fl-interviews. Gieli dawn ma jkunux konformi ma' principji ohra skond il-ligi, l-prattika, ftehim kollettiv jew xi kriterju iehor. Hemm ukoll il-problema meta fil-fehma tat-Tribunal ma jkunux konformi ma' principju ta' logika. Hemm spiss il-problema li jigu allokati wisq marki ghal elementi suggettivi.

It-Tribunal jemmen hafna fil-kriterji oggettivi bhal ma huma snin ta' servizz (seniority) u kwalifiki ghax f'dawn certament ma jistax jkun hemm l-element ta' ingustizzja. B'daqshekk certament mhux qieghed jinghat li fatturi ohra bhal personalita', adattabilita' ghax-xoghol in kwistjoni, u esperjenza ma ghandhomx l-importanza taghhom.

Hawn wiehed irid ihares lejn kif gew allokati l-marki f'dan il-kaz u cioe':

Snin ta' Servizz	30%
Esperjenza	20%
Kwalifiki	15%
Mistoqsija Teknika	20%

Mistoqsija Generali	10%
Personalita'	5%

L-ewwel haga li wiehed jinnota hija li l-mistoqsija teknika giet allokata aktar marki mill-kwalifiki. Kif jista' jkun li Bord jaghti aktar importanza ghar-risposta fuq aspett wiehed mill-kwalifiki in generali. Ta min izid hawnhekk li tnejn mit-tlieta tal-Bord ma kienux teknici u ghalhekk l-evalwazzjoni tar-risposta kienet qedgha ssir minn persuna wahda. Ir-risposti kienu jinghataw f'minuta, tnejn f'interview. Dan ma kienx xi ezami skritt. Il-personal files tal-applikanti ma kinux f'idejn il-Bord. Hawn jidhol ukoll aspett iehor u cioe' il-kriterju ta' kwalifiki u kemm taghti marki ghal kull certifikat, u ta' liema livell, u jekk hux fuq lingwa jew aspett tekniku. Dan il-Bord ma dahalx fih fir-rapport tieghu.

Aspett iehor hi l-General question inghatat importanza ta' 2/3 tal-kwalifiki, u d-doppju tal-personalita'. Ma hemmx ghalfejn ta' hafna kummenti biex wiehed jirrealizza li hawn xi haga stramba.

Experience ghalkemm hi aspett importanti giet moghtija wisq importanza fl-allokazzjoni tal-marki. 20% huwa percentagg gholi u l-element tal-mistoqsija teknika tohrog parti mill-istess esperjenza u b'hekk fil-verita' gie moghti 40% meta wiehed ihares sewwa lejn dan l-aspett.

Ghalhekk it-Tribunal ihoss li ghall-ezami ta' TO II u TO III l-allokazzjoni tal-marki trid tinqasam hekk:

Snin ta' Servizz	30%
Esperjenza	15%
Kwalifiki	25%
Mistoqsija Teknika	15%
Mistoqsija Generali	10%
Personalita`	5%

Analizi tar-Rizultati:

Fuq l-aspett tas-**snin ta' servizz** r-rikorrent ghandu jindika l-marki zbaljati jew tieghu jew ta' applikanti ohra. B'hekk biss it-Tribunal ikun jista' jikkonstata jekk hemmx zbalji fl-ghoti tal-marki. Dwar **experience** it-Tribunal ihoss li ghalkemm dan l-aspett mhux necessarjament hu marbut mas-snin ta' servizz ftit jew wisq ghandu jkun korrelat. Izda fost il-marki moghtija jsib li ghal:

30 sena servizz applikant inghata 4, ghal 29 inghata 6, 24 inghata 7; kien hemm min ghal 7 snin ta' servizz inghata 17, u ghal 9 inghata 20 [u dan kien Telecom Technician I u ghalhekk kellu esperjenza gholja meta telgha 5 gradi]. Jew hemm min hu bravu hafna, jew hemm min ma tantx dotat! Inoltre dawn il-marki huma aktar preokkupanti ghax dan il-gudizzju sar fi ftit minuti ghax il-Bord ma kellux il-personal files tal-applikanti maghhom. Dan hu kriterju suggettiv u facli li jigi zbaljat.

Dwar **kwalifiki** 13 minn 52 minn dawk li gabu l-50% ma kellhom xejn kwalifiki; minn dawk li gabu minn 42 sa 49 marki u cioe' 36, 8 biss ma kellhomx kwalifiki. Dwar il-**mistoqsija teknika** ghalkemm it-Tribunal ma hux tekniku u lanqas kien prezenti waqt l-interview biex jiccensura dak li sar, bil-fors ikollu jesprimi li risposta tajba ghadha tohrog minn min ghandu l-kwalifiki u s-snin ta' servizz. Minn ezami tal-marki ghal TO III 7 li ma kellhomx kwalifiki hadu 20 minn 20, 1 ha 19, 3 hadu 17, 1 ha 16. Il-maximum tal-kwalifiki kien 15; fost dawk li ma ghaddewx kien hemm 7 li kellhom 15. Minn dawn is-sebgha 2 gabu 12, 1 gab 10, 1 gab 8, 1 gab 7, u 2 gabu 5 [u dawn l-ahhar tnejn kellhom 10 snin ta' servizz u kien TO I u l-iehor 12 il-sena u kien TO II].

Ghalhekk t-Tribunal ghandu l-obbligu li jekk jigi pruvat li l-marki moghtija huma zbaljati ghandu jvarja dawn il-marki. Inoltre minn ezami tar-rizultat jirrizulta li l-cut-off mark ghall-promozzjoni ta' TO III kienet 52%; it-Tribunal ihoss li din trid tigi varjata ghal 50% minhabba li kien hemm min ma kienx haqqu jikkwalifika u fil-fatt sar u ghalhekk ha post ta' dawk li mhux suppost hadilhom posthom. Il-cut-off tat-TO II kienet 50% u ghalhekk it-Tribunal ma ghandux xi jvarja.

Marki moghtija lir-Rikorrent:

Dwar Snin ta' Servizz, il-Bord alloka 30%; ir-rikorrent gab 5; It-Tribunal jinnota li r-rikorrent dahal jahdem mat-Telemalta fl-

1983 u ghalhekk suppost inghata 6 marki; it-Tribunal halla l-istess allokazzjoni ta' 30% u ghalhekk il-marka tibqa' 6;
Dwar Esperjenza l-Bord alloka 20%; ir-rikorrent gab 2; bl-istess mod kif imsemmi fuq ir-rikorrent suppost li nghata 6 marki hawn ukoll; it-Tribunal varja l-allokazzjoni tal-marki ghal 15%; bl-allokazzjoni l-gdida tat-Tribunal din issir 5;
Dwar Kwalifiki l-Bord alloka 15%; ir-rikorrent gab 5; it-Tribunal varja l-allokazzjoni tal-marki ghal 25%; bl-allokazzjoni l-gdida tat-Tribunal il-marka ssir 8;
Dwar Mistoqsija Teknika l-Bord alloka 20%; ir-rikorrent gab 10; it-Tribunal varja l-allokazzjoni tal-marki ghal 15%; bl-allokazzjoni l-gdida tat-Tribunal il-marka ssir 8;
Dwar Mistoqsija Generali l-Bord alloka 10%; ir-rikorrent gab 7; it-Tribunal halla l-istess allokazzjoni ta' 10%; it-Tribunal ihalli l-istess marka ta' 7;
Dwar Personalita` l-Bord alloka 5%; ir-rikorrent gab 3; it-Tribunal halla l-istess allokazzjoni ta' 5%; il-marka tibqa' 3.

Dan igib it-Total ghal TT III ghal 37. Ghal dawn il-motivi t-Tribunal jilqa' l-eccezzjoni tas-socjeta` intimata u jichad it-talba tar-rikorrent. Spejjez kontra r-rikorrent.